

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 241/2021 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Toimenpidealoite TPA 44/2021 vp Seppo Eskelinen sd Toimenpidealoite yritysten velkaperinnän lainsäädännön kohtuullistamisesta

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- talousvaliokunta TaVL 13/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jussi Päivärinne, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Mirja Kaspianranta, oikeusministeriö
- osastonjohtaja, käräjätuomari Marika Siiki, Itä-Uudenmaan käräjäoikeus
- valtakunnanvouti Juhani Toukola, Ulosottolaitos
- ylitarkastaja Matti Laiho, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- lakimies Juha Jokinen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- asiantuntija Anmari Brink Pacius, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Lidia Blanco Sequeiros, Finanssiala ry
- lakimies Emmi Meriranta, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- yhtiölakimies Maija Karskela, Suomen Perimistoimistojen Liitto ry
- lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät ry
- professori Tuula Linna

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Kivra Oy
- OK Perintä Oy

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta, laki luottotietolain muuttamisesta, laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta ja laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain muuttamisesta.

Esityksellä pannaan täytäntöön pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluille säädetään enimmäismäärät.

Esityksessä ehdotetaan muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulujen kohtuullisuuden ja yhdenmukaisuuden varmistamiseksi yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Pysyvä laki sisältää yksityiskohtaista sääntelyä perintäkuluista vain kuluttajasaatavien osalta. Lakiin lisättäisiin muiden kuin kuluttajasaatavien osalta säännökset siitä, minkälaisista perintätoimista ja kuinka monesta perintätoimesta saisi vaatia korvauksen. Lakiin lisättäisiin myös säännökset yksittäisistä perintätoimista veloitettavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä sekä aikarajoista sellaisten maksumuistutusten tai maksuvaatimusten lähettämiselle, joiden kuluista vaaditaan korvaus velalliselta.

Trattaa edeltävän maksumuistutuksen määräaika pidennettäisiin 7 päivästä 10 päivään ja tratan protestointiaika pidennettäisiin 10 päivästä 14 päivään. Lisäksi ehdotetaan, että tratan protestoinnin takarajasta säädettäisiin laissa.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että niitä edellytyksiä, joiden perusteella maksuvaatimus, tratta tai trattaa edeltävä maksumuistutus voidaan toimittaa velalliselle muulla pysyvällä tavalla kuin kirjallisesti, kuten sähköisesti, joustavoitettaisiin. Maksuvaatimuksen toimittamisen osalta uudistus koskee myös kuluttajasaatavia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2022, jolloin muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluja koskeva väliaikainen sääntely lakkaa olemasta voimassa.

Toimenpidealoitteet

Toimenpidealoitteessa TPA 44/2021 vp ehdotetaan, että yritysten velkojen perintälainsäädäntöä kohtuullistetaan niin, että se noudattaa hyvää perintätapaa eikä mahdollista perintätoimistoille epäreilua hyötymistä velallisen yrityksen kustannuksella.

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999, jäljempänä perintälaki) säädetään erääntyneen saatavan perinnästä. Perinnällä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan velkojan erääntynyt saatava. Perintälain sääntely koskee sekä velkojan itsensä että toimeksisaajan velkojan lukuun suorittamaa perintää.

Perintälaki sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä erityisesti kuluttajasaatavien perinnästä, mutta siihen on koronaviruspandemian vuoksi väliaikaisesti lisätty aiempaa yksityiskohtaisempia säännöksiä myös muiden kuin kuluttajasaatavien perinnästä, muun muassa perintäkulujen enimmäismääristä (1069/2020 ja 539/2021; ks. LaVM 12/2020 vp ja LaVM 8/2021 vp). Tarkoituksena on ollut turvata kohtuullinen kulutaso yrityssaatavien perinnässä ja siten helpottaa tilapäisiin maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysvelallisten asemaa poikkeuksellisessa koronavirustilanteessa.

Nyt hallitus ehdottaa, että aiempaa yksityiskohtaisempia säännöksiä muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluista ja perinnän aikarajoista sisällytetään perintälakiin pysyvästi. Taustalla on hallitusohjelman kirjaus, joka liittyy yleisemmin tavoitteeseen estää ylivelkaantumista. Samalla esityksessä ehdotetaan digitalisaation edistämiseksi säännöksiä maksuvaatimuksen sähköisestä toimittamisesta sekä kuluttajasaatavien että muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä. Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnän osalta sääntely koskee myös trattaa ja sitä edeltävää maksumuutusta.

Lakivaliokunta kannattaa yritysvelallisten aseman parantamista perintälakiin sisällytettävillä pysyvillä muutoksilla, sillä perintäkulujen määrissä on ennen väliaikaisia lainmuutoksia esiintynyt huomattavia eroja ja kulut ovat voineet olla hyvinkin suuria. Perintäkulut ovat siten voineet osaltaan lisätä yritysvelallisten maksuvaikeuksia. Hallituksen esityksestä ilmenee, että väliaikaisten lakien voimassaoloaikana (1.1.—30.6.2021 ja 1.7.2021—30.4.2022) on pysyvää lakia paremmin pystytty turvaamaan kohtuullinen kulutaso muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä.

Hallituksen esityksestä ilmenevän ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja täydennyksin.

Perintäkulut

Esityksessä ehdotetaan muiden kuin kuluttajasaatavien perintään säännöksiä siitä, minkälaisesta ja kuinka monesta perintätoimesta saa vaatia korvauksen samoin kuin säännöksiä yksittäisistä perintätoimista veloittettavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä.

Lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettuja säännöksiä on pääosin kannatettu, mutta perintäkulujen enimmäismääriä on pidetty myös liian alhaisina ja kiinnitetty huomiota siihen, että niitä on alennettu osin jopa alle väliaikaisessa laissa säädetyt tason.

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

Valiokunta toteaa, että väliaikaisilla lainmuutoksilla on pyritty helpottamaan poikkeuksellisen koronaviruspandemian takia maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysvelallisten asemaa, mikä on ollut perusteltua ottaa huomioon asetettaessa väliaikaisesti voimassa olevia perintäkulujen enimmäismääriä. Hallituksen esityksessä sen sijaan on kyse normaaliolojen pysyvästä sääntelystä, jossa on aiheellista ottaa väliaikaista sääntelyä laaja-alaisemmin huomioon perittävänä olevan saatavan pääoman suuruus ja muut seikat. Tätä ilmentää muun muassa ehdotus jakaa perintäkulujen enimmäismäärät neljään kategoriaan väliaikaisissa laeissa käytetyn kahden sijasta.

Ehdotetut perintäkulujen euromääräiset enimmäismäärät ovat myös merkittävästi korkeammat kuin kuluttajasaatavissa, ja ne voidaan tietyin edellytyksin ylittää (ks. 1. lakiehdotuksen 10 e §:n 3 mom. ja 10 h §:n 2 mom). Niin ikään perinnän kokonaiskuluihin on tehty muiden kuin suoraan ulosottokelpoisten saatavien osalta 15 %:n korotus, joka on tarkoitettu kattamaan kohtuulliset kustannukset mahdollisista muista tarpeellisista perintätoimista (HE, s. 28). Myös perintäpalvelun arvonlisävero voidaan periä velalliselta, jos velkojalla ei ole arvonlisäveron vähennysoikeutta (1. lakiehdotuksen 10 e §:n 4 mom. ja 10 h §:n 5 mom.).

Edellä esitetyn valossa valiokunta katsoo, että ehdotetuissa perintäkuluja koskevissa säännöksissä on kokonaisuutena arvioiden otettu tasapainoisesti huomioon myös velkojien ja perintäalan edut. Valiokunta pitää säännösehdotuksia siten asianmukaisina ja arvioi perintäkulujen enimmäismäärien olevan sellaisella tasolla, että ne mahdollistavat tehokkaan perinnän eivätkä kannusta maksuviivästyksiin.

Perinnän aikarajat

Lakivaliokunta kiinnitti perintälain väliaikaista sääntelyä käsitellessään huomiota sekä pysyvän että väliaikaisen lain perinnän määräaikoja koskeviin säännöksiin ja kantoi huolta määräaikojen pituudesta suhteessa kirjepostin toimitusvarmuuteen ja -nopeuteen. Valiokunta edellytti, että määräaikoihin liittyvät tarkistustarpeet arvioidaan huolellisesti pysyvän lain valmistelun yhteydessä (LaVM 12/2020 vp, s. 6).

Edellä tarkoitettun arvioinnin pohjalta hallituksen esityksessä ehdotetaan, että perintälakiin sisällytetään säännökset aikarajoista perintätoimenpiteiden välillä muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä. Ehdotettu 10 päivän aikaraja koskee uutta kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitettavaa maksumuistutusta ja maksuvaatimusta. Lisäksi ehdotetaan, että trattaa edeltävän maksumuistutuksen määräaika pidennetään 7 päivästä 10 päivään ja tratan protestointiaika 10 päivää 14 päivään. Myös tratan protestoinnin takarajasta ehdotetaan säädettäväksi laissa.

Lakivaliokunta puoltaa ehdotettuja muutoksia. On tärkeää turvata, ettei perintätoimenpiteitä suoriteta kohtuuttoman lyhyin väliajoin ja että velalliselle jää riittävä aika huomautusten tai maksusuorituksen tekemiseen ennen mahdollisia seuraavia perintätoimenpiteitä. Ehdotetut pidennykset eivät ole myöskään velkojien kannalta kohtuuttomia ottaen huomioon, että kyse on muuttaman päivän pidennyksestä.

Talousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, ettei esityksessä huomioida sitä, kuinka paljon velalliselle pitää antaa maksuaikaa laskun tai perintäkirjeen päivämäärän ja eräpäivän välisenä aikana taikka siitä hetkestä alkaen, kun velallisen tulisi kulloinkin sovellettavien kuljetusehtojen

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

mukaan saada perintäkirje haltuunsa. Talousvaliokunta kehottaa lakivaliokuntaa arvioimaan, onko sääntelyä tältä osin syytä täsmentää (TaVL 13/2022 vp, s. 2 ja 3).

Lakivaliokunta toteaa, että ehdotetuissa säännöksissä määräaika siitä, milloin uuden maksullisen perintäkirjeen tai tratan voi aikaisintaan toimittaa, lasketaan edellisen perintäkirjeen lähettämisestä, mikä on määräajan alkamisajankohtana selkeä. Määräaikojen laskeminen perintäkirjeen saapumispäivästä sen sijaan saattaisi olla ongelmallista, sillä riitatilanteessa voi olla haastavaa saada näyttöä siitä, milloin postitse toimitettu perintäkirje tosiasiallisesti saapui velalliselle. Perintätoimistojen tulee myös jo nykysääntelyn nojalla noudattaa hyvään perintätapaan kuuluvaa vaatimusta siitä, ettei perinnässä saa aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa (perintälain 4 §) ja siten ottaa huomioon, että velalliselle jää riittävä maksuaika tai aika huomautusten tekemiselle (ks. myös HE, s. 59).

Huolta siitä, kuinka paljon maksuaikaa velalliselle jää perintäkirjeen saapumisen jälkeen, vähentävät myös esitykseen sisältyvät ehdotukset perintäkirjeiden sähköisestä toimittamisesta, sillä sähköisiä kanavia pitkin toimitettu perintäkirje on velallisen saatavilla nopeammin kuin kirjepostilla toimitettu.

Edellä esitetyn valossa lakivaliokunta katsoo, ettei ehdotettua sääntelyä ole tarpeen täsmentää.

Suoraan ulosottokelpoiset saatavat

Hallituksen esityksen valiokuntakäsittelyssä keskustelua on herättänyt se, miten suoraan ulosottokelpoisten muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulut määräytyvät ja miten kyseisiä perintäkuluja voidaan periä suoraan ulosottoteitse ilman erillistä täytäntöönpanoperustetta. Esiin on muun muassa tuotu, että kyseisten saatavien perintäkuluille ei tule säätää omaa kulukategoriaa siten kuin on hallituksen esityksessä ehdotettu, vaan myös niissä tulisi olla neljä kategorialla, kuten perintäkuluissa, jotka koskevat sellaisia saatavia, jotka eivät ole suoraan ulosottokelpoisia. Edelleen esiin on tuotu, että suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulujen tulee olla kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia.

Suoraan ulosottokelpoisten muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulujen ehdotetaan pääosin rinnastuvan alimman kategorian eli alle 500 euron pääoman kategorian perintäkuluihin. Lisäksi ehdotetaan, että kyseisten saatavien perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia vain tiettyihin euromääriin asti. Jos velkojalle on syntynyt kyseiset euromäärät ylittäviä perintäkuluja, niille tulee hakea tuomioistuimesta erikseen täytäntöönpanoperuste.

Lakivaliokunta ei pidä perusteltuna säätää suoraan ulosottokelpoisten muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluille useita kategorioita pääoman mukaan. Kyseisten perintäkulujen rinnastaminen alimman kategorian kuluihin on asianmukaista ottaen huomioon kyseisten saatavien luonne ja se, että niiden perintää on muutoinkin helpotettu suoralla ulosottokelpoisuudella.

Vastaavista syistä valiokunta ei myöskään puolla suoraan ulosottokelpoisten yrityssaatavien perintäkulujen suoran ulosottokelpoisuuden laajentamista nykyisestä. Tällainen muutos merkitsisi sitä, ettei kyseisten saatavien perintäkuluille olisi tarpeen milloinkaan hakea erillistä täytäntöön-

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

panoperustetta tuomioistumesta, mikä voisi lisätä riskiä perintäkulujen kasvamisesta ja velallisen aseman heikkenemisestä.

Ehdotettu ratkaisu ei muuta nykytilaa, joten velkojan asema ei nykyisestä heikkene. Esityksen valmistelussa on selvitetty, ettei suoraan ulosottokelpoisten yrityssaatavien perintäkuille ole käytännössä haettu erillistä täytäntöönpanoperustetta. Hallituksen esityksessä onkin arvioitu, ettei nykytilan jatkamisesta seuraa sitä, että erillistä täytäntöönpanoperustetta haettaisiin tulevaisuudessa merkittävästi useammin kuin nykyisin (s. 34). Tilannetta on kuitenkin syytä seurata, ja jos arvioiden vastaisesti erillisten täytäntöönpanoperusteiden hakeminen merkittävästi lisääntyisi, on aiheellista arvioida mahdollisten jatkotoimien tarvetta, kuten oikeudenkäyntikulujen määrätymisperiaatteiden tarkistamista.

Sähköiset toimittamistavat

Väliaikaisen sääntelyn yhteydessä lakivaliokunta kiinnitti huomiota perintäkirjeiden sähköisiin toimittamistapoihin todeten kuitenkin, ettei toimittamistapoja voitu laajentaa kyseisen esityksen käsittelyn yhteydessä, koska muutos vaati huolellista lainvalmistelua ja vaikutustenarviointia (LaVM 8/2021 vp, s. 5). Käsiteltävän hallituksen esityksen valmistelussa on nyt selvitetty asiaa sekä kuluttaja- että yrityssaatavien perinnän osalta ja päädytty ehdottamaan sähköisten toimittamistapojen mahdollistamista nykyistä laajemmin turvaten kuitenkin samalla aiempaa paremmin sähköisesti lähetetyn perintäkirjeen tosiasiallinen toimittaminen velallisen saataville. Kuluttajasaatavien perinnässä kirjeposti säilyisi kuitenkin edelleen pääsääntöisenä toimittamistapavaihtoehtona (ks. HE, s. 31).

Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden näkemykset jakaantuivat kuluttajasaatavien perintää koskevissa ehdotuksissa, minkä vuoksi valiokunta keskittyy seuraavassa niiden käsittelemiseen.

Kuluttajasaatavien osalta ehdotetaan, että ennen kuin tiettyä sähköistä toimittamistapaa voidaan käyttää perintäkirjeen toimittamiseen, kuluttajan on annettava tähän suostumuksensa kirjallisesti tai sähköisesti. Suostumus voi olla voimassa enintään 12 kuukautta, ja sen voi peruuttaa milloin tahansa (1. lakiehdotuksen 5 §:n 2 mom.). Lisäksi ehdotetaan, että perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on riittävällä huolellisuudella varmistettava, että maksuvaatimus on myös tosiasiallisesti saavuttanut velallisen (1. lakiehdotuksen 5 §:n 4 mom.).

Velvollisuudesta riittävällä huolellisuudella varmistaa, että maksuvaatimus on tosiasiallisesti saavuttanut velallisen, ehdotetaan säädettäväksi pykälässä yleisluontoisesti ja yksityiskohtaisista perusteluista vasta ilmenee, mitä tämä tarkoittaa erilaisissa sähköisissä toimittamistavoissa. Ehdotettu sääntelytapa ei ole käytännön kannalta välttämättä selkein ja helpoin soveltaa, mutta sitä puoltaa tavoite kattaa erilaiset olemassa olevat ja tulevat sähköiset kanavat teknologianeutraalisti. Asiaa säätäminen tarkemmin lain tasolla tekisi sääntelystä myös hyvin yksityiskohtaista.

Yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee muun muassa, että sähköisen postilaatikon ja pankin e-laskun osalta edellytetään kuluttajan antaneen suostumuksensa maksuvaatimuksen lähettämiseen kyseiseen kanavaan. Perillemenoa ei tarvitse kuitenkaan muulla tavalla tämän lisäksi varmistaa (ks. HE, s. 52). Sen sijaan sähköpostia tai esimerkiksi kuluttajan henkilökohtaista asiakaskansiota käytettäessä edellytetään kuluttajan erikseen antaman suostumuksen lisäksi, että kulut-

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

taja erillisesti vahvistaa vastaanottaneensa maksuvaatimuksen, ellei velalliselle samalla toista viestikanavaa, esimerkiksi tekstiviestiä, käyttäen ilmoiteta siitä, että perintäkirje on toimitettu velalliselle sähköisesti.

Osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista on katsonut, että sääntelyn tulisi olla ehdotettua salivampaa ja muun muassa mahdollistaa sähköisen postilaatikon rinnastaminen kirjepostiin. Myös kuluttajan suostumuksen määräaikaaisuutta kritisoitiin. Toisaalta osan mukaan sääntelyn tulisi olla ehdotettua tiukempaa ja esimerkiksi edellyttää yleisesti käytössä olevan sähköisen toimittamistavan käyttöä tai erillisen vastaanottokuittauksen saamista kuluttajalta sähköisesti toimitetusta maksuvaatimuksesta.

Myös talousvaliokunta on esittänyt lakivaliokunnan harkittavaksi, tuleeko erityisesti kuluttajasaatavia koskevien perintäkirjeiden toimittamistapaa koskevaa sääntelyä täsmentää tiedonsaannin varmistamiseksi erityyppisten kuluttajaryhmien tarpeet huomioon ottaen (TaVL 13/2022 vp, s. 3 ja 4). Jos täsmentäminen on lainsäädäntöteknisesti ongelmallista, tulisi talousvaliokunnan mukaan arvioida tarvetta edellyttää kirjepostilla toimitettavan maksuvaatimuksen lähettämistä kuluttajalle ennen lain 6 §:ssä tarkoitettuun oikeudelliseen perintään ryhtymistä.

Lakivaliokunta pitää sähköisten toimittamistapojen käyttömahdollisuuksien lisäämistä saatavien perinnässä lähtökohtaisesti kannatettavana. Oikeusturvanäkökohtien vuoksi on kuitenkin aiheellista, että sähköisten toimittamistapojen käyttöä lisätään kuluttajasaatavien perinnässä yrityssaatavia varovaisemmin ja sääntely on tiukempaa ottaen huomioon, että kyse on saatavan perimisestä kuluttajalta ja vapaaehtoista perintää seuraa oikeudellinen perintä.

Oikeusturvanäkökohtien vuoksi on perusteltua edellyttää velallisen suostumusta maksuvaatimuksen sähköiseen toimittamiseen. Valiokunta painottaa, että velallisen suostumus on aina annettava kirjallisesti tai sähköisesti sekä erikseen ja vapaaehtoisesti. Kuluttajaa ei saa painostaa siirtymään kirjepostin käyttämisestä sähköisen tavan käyttämiseen tai tietyn sähköisen toimittamistavan valitsemiseen, eikä hänelle saa antaa mielikuvaa, että kirjeposti ei olisi käytettävissä tai että vain tietty sähköinen toimittamistapa olisi käytettävissä (ks. HE, s. 51).

Oikeusturvanäkökohdat puoltavat myös suostumuksen määräaikaaisuutta. Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että kun annetun suostumuksen määräaika on päättynyt, suostumus on annettava uudelleen ehdotetussa sääntelyssä tarkoitetulla tavalla. Siten kuluttajan antamaa suostumusta ei voida uusia esimerkiksi sillä perusteella, ettei kuluttaja ole erikseen reagoinut tai vastustanut sähköisen toimittamisen jatkamista ja suostumuksen uusimista. Tällaisessa tilanteessa kuluttaja ei ylipäätään anna suostumustaan siihen, että maksuvaatimuksia edelleen toimitetaan sähköisesti. Myös hallituksen esityksestä ilmenee, ettei maksuvaatimusta saa tällöin toimittaa muulla pysyvällä tavalla velallisen hiljaisen tai suullisen suostumuksen perusteella (ks. HE, s. 51). Lisäksi todetaan, että suostumus tulee antaa erillisenä eikä esimerkiksi osana muita sopimusehtoja (ks. HE, s. 31).

Siltä osin kuin kyse on siitä, että kuluttajasaatavien perinnässä sähköiseksi toimittamistavaksi tulisi hyväksyä vain "yleisesti käytössä" oleva sähköinen toimittamistapa, valiokunta katsoo, että tällaisen määrittelemisen säännöksessä olisi haastavaa ilmaisuun liittyvien tulkinnanvaraisuuksien vuoksi. Valiokunta myös toteaa, että vaikka erillisen vastaanottokuittauksen edellyttäminen

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

olisi varmin tapa varmistua siitä, että velallinen on tosiasiaa saanut perintäkirjeen tiedokseen, tällaista vaatimusta ei ole asetettu kirjepostinkaan osalta. Myöskään sen edellyttäminen, että vähintään yksi maksuvaatimus tulisi toimittaa kirjepostilla ennen oikeudellista perintää, ei olisi perusteltua, sillä se ei edistäisi tavoitetta laajentaa sähköisten toimittamistapojen käyttöä.

Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon valiokuntakäsittelyssä esiin tulleet erisuuntaiset näkemykset maksuvaatimuksen sähköisestä toimittamisesta kuluttajasaatavien perinnässä valiokunta pitää hallituksen esityksessä ehdotettua kompromissina, jossa on onnistuttu tasapainoisesti ottamaan huomioon yhtäältä digitalisaation edistäminen sekä toisaalta velallisen oikeusturvanäkökohdat. Valiokunta on siten päätenyt tukemaan hallituksen esityksessä ehdotettua eikä puolla ehdotetun sääntelyn joustavoittamista tai sen tiukentamista. Sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia tulee kuitenkin jatkossa seurata tarkoin ja kokemusten valossa arvioida mahdollisia tarkistustarpeita.

Valiokuntakäsittelyssä keskustelua on herännyt myös siitä, miten läheinen saa tarvittaessa esimerkiksi sairaustapauksissa tietoa sähköisiin kanaviin toimitetuista maksuvaatimuksista. Tältä osin valiokunta toteaa, että velallisella on tilanteen mukaan käytössään erilaisia menettelytapoja perinnän ja muiden taloudellisten asioidensa hoitamisen järjestämiseksi. Hän voi esimerkiksi antaa läheiselleen sellaisen valtakirjan, jossa hän valtuuttaa tämän pääsemään velallisen käyttämiin sähköisiin kanaviin. Velallinen voi myös tehdä edunvalvontavaltuutuksen siltä varalta, ettei hän itse pysty myöhemmin hoitamaan asioitaan. Edunvalvontavaltuutus tulee voimaan, kun holhousviranomaisen on edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) mukaisesti vahvistanut valtuutuksen. Viimesijaisena keinona on holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettua edunvalvojan määrääminen. Holhoustoimesta annetun lain mukaan täysi-ikäiselle, joka on kykenemätön huolehtimaan varallisuuttaan koskevista asioista, voidaan tietyin edellytyksin määrätä edunvalvoja. Jos edunvalvonnan tarpeessa olevan suojaaminen edellyttää nopeaa ratkaisua, tuomioistuimien voi antaa edunvalvojan määräämistä koskevassa asiassa väliaikaisen määräyksen.

Ehdotetussa sääntelyssä on otettu huomioon edunvalvojan oikeus pyynnöstä saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla (1. lakiehdotuksen 5 §:n 5 mom.). Valiokunta pitää tätä perusteltuna ja tarpeellisena, mutta katsoo, että sääntelyssä on edellä olevan valossa aiheellista ottaa huomioon myös tilanteet, joissa velallinen on antanut edunvalvontavaltuutuksen. Valiokunta ehdottaa säännöstä tämän vuoksi täydennettäväksi jäljempänä tarkemmin kuvatulla tavalla.

Voimaantulo

Perintälain väliaikaiset muutokset ovat pääosin voimassa 30.4.2022 asti, joten hallituksen esityksen tarkoituksena on saada perintälakiin ehdotetut pysyvät muutokset voimaan 1.5.2022. Valiokunta pitää tätä kannatettavana, sillä tällöin aiempaa yksityiskohtaisempi sääntely muiden kuin kuluttajasaatavien perinnästä pysyisi yhtäjaksoisesti voimassa eikä lyhytaikaisesti palattaisi soveltamaan pysyvään lakiin sisältyviä säännöksiä.

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 44/2021 vp

Toimenpidealoitteessa on kyse yritysten velkaperintää koskevan lainsäädännön kohtuullistamisesta, ja siinä muun muassa viitataan hallitusohjelman kirjaukseen euromääräisten ylärajojen säättämisestä muille kuin kuluttajasaatavien perintäkuluille. Hallituksen esityksessä ehdotetuissa perintälain muutoksissa on kyse yritysten velkaperintää koskevan lainsäädännön kohtuullistamisesta muun muassa säätämällä perintäkuluille enimmäismäärät, joten esitys toteuttaa aloitteessa esiin tuotuja toimia. Lakivaliokunta ehdottaa tämän vuoksi toimenpidealoitteen hylkäämistä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta

5 §. Maksuvaatimus kuluttajasaatavan perinnässä. Pykälän 5 momentissa säädetään edunvalvojan oikeudesta pyynnöstä saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Edellä yleisperusteluissa esittämäänsä viitaten lakivaliokunta ehdottaa läheisten tiedonsaantioikeuksien parantamiseksi momenttia täydennettäväksi siten, että sama oikeus on edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitettulla valtuutetulla, joka edustaa täysi-ikäistä velallista tämän taloudellisissa asioissa. Myöskään tällaiselta valtuutetulta ei saa periä erillistä korvausta maksuvaatimuksen toimittamisesta.

Selvyyden vuoksi valiokunta korostaa, että edunvalvojan tai edellä tarkoitettun valtuutetun perintätoimistoille tekemää pyyntöä eivät koske 1. lakiehdotuksen 5 §:n 2—4 momentissa säädetyt vaatimukset (ks. HE, s. 53—54).

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Lakiehdotusta sovelletaan hallituksen esityksen mukaan sen voimaansaoloaikana suoritettaviin perintätoimiin (s. 65). Väliaikaisten lakien aikana tehdyistä perintätoimista perintätoimintaa harjoittava taho voi siten veloittaa senhetkisen lain mukaisia perintäkuluja. Selvyyden vuoksi lakivaliokunta toteaa, että jos perintätoimet ja siten myös perintäkulut jakautuvat usealle ajanjaksolle esimerkiksi siten, että osa perintätoimenpiteistä on tehty ennen nyt ehdotettavan lain voimaantuloa ja osa tehdään lain voimaantulon jälkeen, velallisen kokonaiskuluvastuuseen sovelletaan nyt ehdotettuja 10 h §:n säännöksiä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 241/2021 vp sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 241/2021 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää toimenpidealoitteen TPA 44/2021 vp.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 5 §, 5 a §:n otsikko, 6 §:n 1 momentti, 7 §, 10 §:n 3 momentti, 10 a §:n 1 momentin 1 kohta, 10 e ja 10 f § sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 31/2013, sekä
lisätään lakiin uusi 5 b ja 10 g—10 j § seuraavasti:

5 §

Maksuvaatimus kuluttajasaatavan perinnässä

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on periessään kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa annettava tai lähetettävä velalliselle maksuvaatimus. Maksuvaatimusta ei saa antaa tai lähettää ennen kuin velallista on saatavan erääntymisen jälkeen muistutettu saatavasta ja maksumuistutuksen esittämisestä tai lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää.

Maksuvaatimuksen on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on erikseen kirjallisesti tai sähköisesti antanut suostumuksensa siihen, että maksuvaatimuksia saadaan toimittaa kyseisellä tavalla. Suostumus voidaan antaa joko perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavalle tai velkojalle. Suostumus saa olla voimassa enintään 12 kuukautta, ja velallisella on oikeus milloin tahansa peruuttaa antamansa suostumus. Suostumuksesta on käytävä ilmi vähintään seuraavat tiedot:

- 1) käytettävä pysyvä tapa maksuvaatimusten toimittamiseen;
- 2) se perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava, jolla on oikeus käyttää 1 kohdassa tarkoitettua pysyvää tapaa maksuvaatimusten toimittamiseen;
- 3) mitä saatavaa tai saatavia suostumus koskee;
- 4) suostumuksen antopäivämäärä ja voimassaoloaika.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, maksuvaatimuksen saa toimittaa velalliselle muulla pysyvällä tavalla myös, jos velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväksynyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla.

Toimitettaessa maksuvaatimus velalliselle muulla pysyvällä tavalla perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on riittävällä huolellisuudella varmistettava, että maksuvaatimus on tosiasiassa saavuttanut velallisen.

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

Jos täysi-ikäiselle velalliselle on määrätty edunvalvoja huolehtimaan hänen omaisuudestaan ja taloudellisista asioistaan siten kuin holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään, myös edunvalvojalla on pyynnöstä oikeus saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Sama oikeus on edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitettulla valtuutetulla, joka edustaa täysi-ikäistä velallista tämän taloudellisissa asioissa. Maksuvaatimuksen toimittamisesta edunvalvojalle tai valtuutetulle ei saa periä erillistä korvausta.

5 a §

Maksuvaatimuksen sisältö kuluttajasaatavan perinnässä

5 b §

Maksuvaatimus ja sen sisältö muun kuin kuluttajasaatavan perinnässä

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on periessään muuta kuin kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä muuta kuin kuluttajasaatavaa annettava tai lähetettävä velalliselle maksuvaatimus.

Maksuvaatimuksen on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on antanut nimenomaisen suostumuksensa siihen, että maksuvaatimuksia saadaan toimittaa kyseisellä tavalla. Suostumus voidaan antaa joko perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavalle tai velkojalle. Jos suostumus koskee useampaa saatavaa, velallisen on suostumusta antaessaan ilmoitettava käytettävän pysyvän tavan lisäksi se, mitä saatavia suostumus koskee, sekä suostumuksen voimassaoloaika. Velallisella on oikeus milloin tahansa peruuttaa antamansa suostumus. Jos velallinen ei ole antanut suostumusta tai on peruuttanut sen, maksuvaatimus saadaan toimittaa velalliselle kuitenkin muulla pysyvällä tavalla, jos tällaista tapaa on velkasuhteen aikana vakiintuneesti käytetty tiedonantojen toimittamiseen velkojan ja velallisen välillä, eikä velallinen ole ilmoittanut haluavansa, että maksuvaatimukset toimitetaan kirjallisesti.

Toimitettaessa maksuvaatimus velalliselle muulla pysyvällä tavalla perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on riittävällä huolellisuudella varmistettava, että maksuvaatimus on tosi-asiassa saavuttanut velallisen.

Maksuvaatimuksessa on oltava ainakin 5 a §:n 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot.

6 §

Kuluttajasaatavan velkominen tuomioistuimessa

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava, joka perii kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa, ei saa vaatia saatavasta maksua tuomioistuimessa ennen kuin 5 §:ssä tarkoitettu maksuvaatimus on annettu tai lähetetty ja siinä mainitut saatavan maksamiselle ja huomautusten esittämiselle asetetut määräajat ovat päättyneet. Jos maksuvaatimus on toimitettu velalliselle muulla pysyvällä tavalla, saatavasta ei saa vaa-

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

tia maksua tuomioistuimessa ennen kuin perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava on riittäväällä huolellisuudella varmistanut, että maksuvaatimus on tosiasiaassa saavuttanut velallisen.

7 §

Tratan käyttö

Maksukehotusta, jossa vaaditaan maksua määräajassa uhalla että kehotuksen noudattamatta jättäminen julkaistaan tai merkitään luottotietorekisteriin, (*tratta*) saa käyttää vain erääntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Suoraan ulosottokelpoista saatavaa pidetään tätä pykälää sovellettaessa riidattomana, jollei velallinen ole tehnyt perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa.

Kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa.

Trattaa ei saa lähettää ennen kuin velalliselle on annettu tai lähetetty maksumuistutus, jossa on asetettu vähintään 10 päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten esittämiselle, ja määräaika on päättynyt.

Tratan ja 3 momentissa tarkoitetun maksumuistutuksen on oltava kirjallisia. Tratan ja maksumuistutuksen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on antanut nimenomaisen suostumuksensa siihen, että ne saadaan toimittaa kyseisellä tavalla. Suostumus voidaan antaa joko perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavalle tai velkojalle. Jos suostumus koskee useampaa saatavaa, velallisen on suostumusta antaessaan ilmoitettava käytettävän pysyvän tavan lisäksi se, mitä saatavia suostumus koskee sekä suostumuksen voimassaoloaika. Velallisella on oikeus milloin tahansa peruuttaa antamansa suostumus. Jos velallinen ei ole antanut suostumusta tai on peruuttanut sen, maksumuistutuksen saa toimittaa velalliselle kuitenkin muulla pysyvällä tavalla, jos tällaista tapaa on velkasuhteen aikana vakiintuneesti käytetty tiedonantojen toimittamiseen velkojan ja velallisen välillä, eikä velallinen ole ilmoittanut haluavansa, että mainitut maksumuistutukset toimitetaan kirjallisesti.

Toimitettaessa tratta tai 3 momentissa tarkoitettu maksumuistutus muulla pysyvällä tavalla lähettäjän on riittäväällä huolellisuudella varmistettava, että tratta tai maksumuistutus on tosiasiaassa saavuttanut velallisen.

Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan 14 päivän kuluttua sen lähettämisestä. Trattaa ei saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin myöhemmin kuin 60 päivän kuluttua sen lähettämisestä, ellei kirjallisesti tai sähköisesti toisin ole sovittu velkojan tai sen toimeksiannosta toimivan ja velallisen välillä.

Tratan maksamisesta kieltäytymistä ei saa selvittää julkisella viranomaistoimituksella.

10 §

Perintäkuluja korvaaminen

Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja, jos velkoja tai toimeksisaaja on menetellyt 4, 4 b, 4 c tai 7 §:n vastaisesti tai jos perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava ei ole täyttänyt 5 ja 5 a tai 5 b §:n mukaisia velvoitteita, paitsi jos menettelyn moitittavuutta tai laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä.

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

10 a §

Kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismäärät

Kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saa tässä momentissa mainituista perintätoimista vaatia seuraavat määrät:

- 1) kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta enintään 5 euroa;
- — — — —

10 e §

Muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismäärät

Muuta kuin kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saa vaatia tässä momentissa tarkoitetuista perintätoimista seuraavat määrät:

- 1) kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta enintään 12 euroa;
- 2) 5 b §:ssä tarkoitettu maksuvaatimuksesta enintään:
 - a) 50 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
 - b) 70 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa, mutta enintään 2 500 euroa;
 - c) 90 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa, mutta enintään 10 000 euroa;
 - d) 110 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa;
 - e) 50 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 3) puolet 2 kohdassa mainitusta määrästä, jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta;
- 4) 5 b §:ssä tarkoitettu maksuvaatimuksesta enintään 12 euroa, jos saatavaa perii perintätöiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätöiminnan harjoittaja;
- 5) velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä enintään 10 euroa;
- 6) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, enintään:
 - a) 30 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää;
 - b) 45 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa mutta enintään 2 500 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - c) 60 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa mutta enintään 10 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - d) 75 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - e) a–d alakohdassa säädetyn määrän lisäksi 5 euroa kustakin maksuerästä seitsemänneistä maksuerästä lukien, jos maksusuunnitelman on sovittu käsittävän enemmän kuin kuusi maksuerää;
 - f) 30 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 7) tratan käyttämisestä aiheutuvina kuluina enintään:
 - a) 110 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
 - b) 125 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa, mutta enintään 2 500 euroa;
 - c) 140 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa, mutta enintään 10 000 euroa;

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

- d) 155 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa;
- e) 110 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 8) konkurssilain (120/2004) 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun oletuksen luomiseksi annetusta maksukehotuksesta enintään 100 euroa sekä mainitun maksukehotuksen todisteellisesta tiedoksiantamisesta aiheutuvat todelliset kulut.

Muusta kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta maksumuistutuksesta saa vaatia sen esittämisestä aiheutuvat todelliset kulut. Kulut saadaan periä käytetystä muistuttamistavasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisina.

Velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädetty enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuiluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Enimmäismääriä ei kuitenkaan saa ylittää, jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen saatava.

Jos velkoja ei voi vähentää arvonlisäveroa verotuksessaan, saadaan enimmäismäärien lisäksi velalliselta vaatia arvonlisäveroa vastaava määrä.

10 f §

Perintätoimien aikarajat muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Uudesta 10 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta maksumuistutuksesta tai uudesta mainitun momentin 2–4 kohdassa tarkoitetusta maksuvaatimuksesta saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä on kulunut vähintään 10 päivää.

Edellä 10 e §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta maksuajan pidennyksestä saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä.

10 g §

Kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärät muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Perittäessä muuta kuin kuluttajasaatavaa saman saatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään kahdesta 5 b §:ssä tarkoitetusta maksuvaatimuksesta, enintään yhdestä trattasta ja enintään yhdestä 10 e §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetusta maksukehotuksesta. Velalliselta saa kuitenkin vaatia perintäkuluja vain yhdestä edellä tässä momentissa mainitusta maksuvaatimuksesta, jos velan perinnässä käytetään trattaa.

Perittäessä muuta kuin kuluttajasaatavaa saman saatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään yhdestä 10 e §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetusta maksusuunnitelmasta. Velalliselta saa kuitenkin vaatia perintäkuluja enintään kahdesta maksusuunnitelmasta, jos perittävän saatavan pääoma on yli 500 euroa.

Velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammista maksuvaatimuksista, maksusuunnitelmista,tratoista ja 10 e §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuista maksukehotuksista kuin 1 ja 2 momentissa säädetään, jos useampiin perintätoimiin on ollut erityistä aihetta eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on täl-

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

löin esitettävä erittely toteutetuista perintätoimista ja samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi toteutettuihin perintätoimiin on ollut erityinen aihe.

10 h §

Velallisen kokonaiskuluvastuu muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Perittäessä muuta kuin kuluttajasaatavaa saman saatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään seuraavat määrät:

- 1) 250 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
- 2) 470 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa, mutta enintään 2 500 euroa;
- 3) 550 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa, mutta enintään 10 000 euroa;
- 4) 620 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa;

Velalliselta saa muuta kuin suoraan ulosottokelpoista saatavaa perittäessä vaatia 1 momentissa säädetty määrät ylittävät todelliset perintäkulut, jos perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi kulut ylittävät muutoin sovellettavan kokonaiskuluvastuun enimmäismäärän.

Mitä 1 momentissa säädetään enimmäiskuluista, ei rajoita velkojan oikeutta periä 10 i §:n mukaista vakiokorvausta.

Suoraan ulosottokelpoisen muun kuin kuluttajasaatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään 214 euroa tai, jos on käytetty 10 e §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettua maksukehotusta, perintäkuluja saa vaatia yhteensä enintään 314 euroa. Perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia siltä osin kuin 10 j §:n 2—4 momentissa säädetään.

Jos velkoja ei voi vähentää arvonnalisäveroa verotuksessaan, saadaan 1, 2 ja 4 momentissa säädetyn lisäksi velalliselta vaatia arvonnalisäveroa vastaava määrä.

10 i §

Vakiokorvaus perintäkuluista

Jos kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 1 §:ssä tarkoitettu maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista. Velkojalla on tällöin oikeus saada korvausta 10 §:ssä tarkoitetuista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.

10 j §

Perintäkulujen suora ulosottokelpoisuus

Jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen kuluttajasaatava, myös saatavan perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia.

Jos perittävänä on muu suoraan ulosottokelpoinen saatava kuin kuluttajasaatava, sen perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia siltä osin kuin niiden määrä ei ylitä:

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

1) 40 euroa kutakin viivästynyttä maksuerää kohti, jos saatava koostuu 10 i §:ssä tarkoitetuista maksuista;

2) suoraan ulosottokelpoisen kuluttajasaatavan perintäkuluille 10 a §:n 1 momentissa säädettyjä enimmäismääriä pois lukien mainitun momentin 1 ja 5 kohta, joiden sijasta sovelletaan 10 e §:n 1 momentin 1 ja 4 kohtaa, jos kyse on muusta kuin 1 kohdassa tarkoitettusta saatavasta.

Perintäkulut ovat kuitenkin 2 momentin 2 kohdan nojalla suoraan ulosottokelpoisia yhteensä enintään 65 euroon saakka.

Jos velkoja ei voi vähentää arvonalisäveroa verotuksessaan, saadaan 2 momentissa tarkoitettujen enimmäismäärien sekä 3 momentissa tarkoitettujen enimmäismäärän lisäksi velalliselta vaatia arvonalisäveroa vastaava määrä. Myös arvonalisäveroa vastaava määrä on suoraan ulosottokelpoinen, jos itse perintäkulu on suoraan ulosottokelpoinen.

13 §

Pakkokeinot

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään elinkeinotoiminnassa syntyneitä saatavaa toiselta elinkeinonharjoittajalta rikkoo 4, 4 a, 4 b, 5 b tai 7 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Jos tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu maksumuistutus on annettu tai lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 7 §:ssä tarkoitettu tratta on lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa lähetetyn tratan saa kuitenkin julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin vasta 21 päivän kuluttua tratan lähettämisestä.

Tämän lain 10 e §:n 1 momentin 3 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon myös velalliselle saman saatavan perimiseksi ennen tämän lain voimaantuloa toimitettu maksuvaatimus.

Jos tämän lain 10 f §:n 1 momentissa tarkoitettu uusi maksumuistutus tai maksuvaatimus on lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, saa maksumuistutuksesta tai maksuvaatimuksesta vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä on kulunut vähintään seitsemän päivää.

Tämän lain 10 g §:ssä tarkoitettuja kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismääriä laskettaessa ei oteta huomioon ennen 1 päivää tammikuuta 2021 tehtyjen kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien määriä.

Tämän lain 10 h §:ssä tarkoitettua enimmäiskulujen määriä laskettaessa ei oteta huomioon ennen 1 päivää tammikuuta 2021 tehtyjen perintätoimien kuluja.

Jos suoraan ulosottokelpoista saatavaa on peritty ennen tämän lain voimaantuloa, syntyneet perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

2.

Laki

luottotietolain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* luottotietolain (527/2007) 24 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

24 §

Yrityksen maksuhäiriöitä koskevat ja niitä täydentävät tiedot

Yrityksen maksuhäiriötietoina saa luottotietorekisteriin tallettaa:

7) tiedon velkojan erääntyneen ja riidattoman saatavan johdosta antamasta maksukehotuksesta; tiedon saa tallettaa 14 päivän kuluttua siitä, kun velalliselle on lähetetty maksukehotus, jossa on ilmoitettu maksukehotuksen julkaisemisesta tai merkitsemisestä rekisteriin; tietoa ei saa tallettaa myöhemmin kuin 60 päivän kuluttua maksukehotuksen lähettämisestä, ellei kirjallisesti tai sähköisesti toisin ole sovittu velkojan tai sen toimeksiannosta toimivan ja velallisen välillä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Jos tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 24 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu maksukehotus on lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, saa tiedon velkojan erääntyneestä ja riidattomasta saatavasta tallettaa luottotietorekisteriin vasta 21 päivän kuluttua maksukehotuksen lähettämisestä.

3.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 5 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 568/2020, seuraavasti:

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

2 §

Asian vireillepanoon oikeutetut

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä:

3) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaisissa asioissa kuluttaja-asiamies ja se elinkeinonharjoittaja tai muu henkilö, johon kuluttaja-asiamiehen määräämä kielto kohdistuu, ja mainitun pykälän 2 momentin mukaisissa asioissa se elinkeinonharjoittaja, johon mainitun lain 4, 4 a, 4 b, 5 b tai 7 §:n vastainen menettely kohdistuu, sekä elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

4.

Laki

kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 8 §:n 3 momentti seuraavasti:

8 §

Viivästyskorkoa ja perintäkuluja koskevat tehottomat sopimusehdot

Sopimusehto, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta korvaukseen perintäkuluista saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 10 ja 10 i §:n mukaisesti, on tehoton, jollei ehdon käyttämiseen ole perusteltua syytä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 17.3.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Leena Meri ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Mari Rantanen ps
jäsen Suldaan Said Ahmed vas
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Kari Tolvanen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila